

Hur ökar vi sortering och insamling av grovavfall?

- Alternativa lösningar till konventionella återvinningscentraler

Enligt viktig del i en förbättrad avfallshantering består av att underlätta för alla invånare att kunna sortera sitt avfall, för att öka återvinningsgraden och minska mängden avfall som går till förbränning.

Syftet med föreliggande studie är att inventera och analysera olika metoder för sortering av grovavfall, för att kartlägga vad som fungerar väl och varför, samt att komma med förslag på nya lösningar. Detta görs genom en inledande litteraturstudie, som sedan kompletteras med en intervjustudie, där flera svenska avfallsaktörer intervjuas om olika insamlingsmetoder för grovavfall. I studien konstateras det att definitionen av grovavfall skiljer sig mycket mellan olika avfallsaktörer, och att en gemensam definition för grovavfall, som inkluderar såväl stort som smått grovavfall, kan vara nödvändig för att grovavfallssorteringen ska kunna förbättras i Sverige. Det har vidare kunnat ses att Sveriges invånare, oavsett tillgängligt insamlingssystem, inte sorterar sitt avfall på ett önskvärt sätt, och att en stor del av restavfallet innehåller felsorterade grovavfallsfraktioner, vilket är problematiskt ur såväl en miljömässig som ekonomisk synvinkel. Den främsta faktorn för att rätt sortering ändå ska ske, är att den är lättillgänglig för invånarna, som med fastighetsnära insamling.

Huvudsakligen har 5 olika metoder för insamling av grovavfall i Sverige studerats i arbetet. Dessa är; kvartersnära ÅVC, mobil ÅVC, upphämtning, containertjänst och grovsoprum. I nuläget är konventionella ÅVC:er (återvinningscentraler), samt upphämtning, containertjänster, och grovsoprum de vanligaste insamlingsmetoderna för grovavfall. Den dyraste av de studerade metoderna har i de flesta fall visat sig vara en kvartersnära återvinningscentral, till följd av höga etableringskostnader. Den mest miljövänliga metoden är troligen den kvartersnära ÅVC:n belägen inomhus. Vidare visades det också att återbruk i många fall inkluderas i dessa metoder, och att detta har potential att drastiskt minska mängden insamlat avfall som behandlas i ett senare steg i avfallshierarkin. Gemensamt mellan flera av de presenterade metoderna är att de främsta förbättringsmöjligheterna ligger i att utöka tillgängligheten och kundkretsen. Detta görs genom att utöka antalet uppställningsplatser för de mobila insamlingstjänsterna, och att anlägga insamlingen på en central och tillgänglig plats för en stationär insamlingsmetod. Även vikten av kunnig sorteringspersonal har setts som en gemensam faktor för en välfungerande tjänst.

Efter att metoderna presenterats genomfördes en fallstudie på ett bostadsområde i Lund, där den samlade informationen om metoder tillämpas. I fallstudien konstaterades det att den mest lämpade metoden för insamling i ett mindre bostadsområden på 400 bostadsrätter i Lunds stadsmiljö förmodligen skulle vara en mobil ÅVC, ur ett ekonomiskt och praktiskt perspektiv, för både avfallsaktören och kunderna. En mobil ÅVC har möjligheten att vara billig vid såväl drift som etablering, och har potential att kunna samla in avfall från en stor kundkrets. Ett eget förslag på insamlingsmetod presenteras till sist, där det föreslås att till dagens system för fastighetsnära insamling lägga till en tunna för mindre grovavfall, som samlas in i samband med de övriga avfallsfraktionerna.

Examensarbete inom FMI820 Miljö- och energisystem, Institutionen för Teknik och samhälle, Lunds Tekniska Högskola

Handledare: **Mikael Lantz & Eva Leire**

Institutionen för teknik och samhälle, miljö- och energisystemstudier